

ISPITNA PITANJA

**za provjeru znanja prema Programu provjere znanja iz
poznavanja ustrojstva sudbene vlasti, državne uprave i
pravnog nazivlja („Narodne novine“ broj 29/16. i 61/19.)
za stalne sudske vještake**

I. Područje - Ustrojstvo sudbene vlasti i državne uprave

1) Pravni izvor: Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/01., 85/10., 5/14.)

Ustrojstvo državne vlasti

1. Što je ustav i kakva je država Republika Hrvatska?

Ustav je temeljni pravni akt jedne države na temelju kojega se donose ostali zakoni.

Republika Hrvatska je jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država u kojoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana.

2. Koje su temeljne odredbe Ustava Republike Hrvatske?

Temeljne odredbe Ustava Republike Hrvatske su:

- RH je jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država
- suverenitet je neotuđiv, nedjeljiv i neprenosiv
- trodioba vlasti
- ustavnost i zakonitost
- slobodno osnivanje političkih stranaka
- oružane snage štite suverenitet i neovisnost te brane teritorijalnu cjelovitost
- granice RH mogu se mijenjati samo odlukom Hrvatskog sabora
- zabrana progonstva, oduzimanja državljanstva te zaštita interesa hrvatskih državljana u stranoj državi
- grb, zastava i himna
- službena upotreba hrvatskog jezika i latiničnog pisma.

3. Kako narod ostvaruje vlast u Republici Hrvatskoj?

Narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem.

4. Koje su najviše vrednote ustavnog poretka?

Najviše vrednote ustavnog poretka su: sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav.

5. Kako je ustrojena vlast u Republici Hrvatskoj?

Vlast u Republici Hrvatskoj je ustrojena na načelu diobe vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu, a ograničena je Ustavom zajamčenim pravom na lokalnu i regionalnu samoupravu. Nositelj zakonodavne vlasti je Hrvatski sabor, izvršnu vlast obavlja Vlada Republike Hrvatske, a sudbenu sudovi.

6. Mogu li se ograničiti ljudska prava i temeljne slobode?

Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje. U doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države, te velikih prirodnih nepogoda pojedine slobode i prava zajamčena Ustavom mogu se ograničiti - o tome odlučuje Hrvatski sabor 2/3 većinom svih zastupnika, a ako se Sabor ne može sastati, na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade, Predsjednik Republike.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

Niti u slučaju neposredne opasnosti za opstanak države ne može se ograničiti primjena odredbi Ustava o pravu na život, zabrani mučenja, surovog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, o pravnoj određenosti kažnjivih djela i kazni, te o slobodi misli, savjesti i vjeroispovijesti.

7. Što je Hrvatski sabor?

Hrvatski sabor je predstavničko tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj.

8. Koliki je broj zastupnika u Hrvatskom saboru?

Hrvatski sabor ima najmanje 100, a najviše 160 zastupnika koji se, na temelju općeg i jednakog biračkog prava, biraju neposrednim tajnim glasovanjem, na četiri godine (14 zastupnika iz 10 izbornih jedinica, zastupnici manjina i zastupnici dijaspore).

9. Kad Hrvatski sabor zasjeda redovito, a kada izvanredno?

Hrvatski sabor redovito zasjeda dva puta godišnje: između 15. siječnja i 15. srpnja te između 15. rujna i 15. prosinca. Sabor zasjeda izvanredno na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade Republike Hrvatske ili većine zastupnika. Predsjednik Hrvatskog sabora može uz prethodno pribavljeno mišljenje klubova zastupnika parlamentarnih stranaka sazvati izvanredno zasjedanje.

10. Imaju li zastupnici u Hrvatskom saboru imunitet?

Zastupnici u Saboru imaju imunitet. Zastupnik ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasovanje u Saboru. Zastupnik ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez odobrenja Sabora. Zastupnik može biti pritvoren bez odobrenja Sabora samo ako je zatečen da vrši kažnjivo djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina.

11. Koje su nadležnosti Hrvatskog sabora?

Nadležnosti Hrvatskog sabora su sljedeće:

- odlučuje o donošenju i promjeni Ustava
- donosi zakone
- donosi državni proračun
- odlučuje o ratu i miru
- donosi akte kojima izražava politiku Hrvatskog sabora
- donosi Strategije nacionalne sigurnosti i Strategije obrane Republike Hrvatske
- ostvaruje građanski nadzor nad oružanim snagama i službama sigurnosti Republike Hrvatske
- odlučuje o promjeni granica Republike Hrvatske
- raspisuje referendum
- obavlja izbore, imenovanja i razrješenja, u skladu s Ustavom i zakonom
- nadzire rad Vlade Republike Hrvatske i drugih nositelja javnih dužnosti odgovornih Saboru, u skladu s Ustavom i zakonom
- daje amnestiju za kaznena djela
- obavlja druge poslove utvrđene Ustavom.

12. Tko su ovlaštteni predlagači zakona, a tko proglašava zakone?

Pravo predlagati zakone ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika i radna tijela Hrvatskog sabora te Vlada Republike Hrvatske.

Zakone proglašava Predsjednik Republike Hrvatske u roku od 8 dana od kada su izglasani u Saboru. Ako Predsjednik Republike smatra da proglašeni zakon nije u skladu s Ustavom, može pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti zakona pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske.

13. Kako se bira Predsjednik Republike i koje su njegove dužnosti?

Predsjednik Republike predstavlja i zastupa Republiku Hrvatsku u zemlji i inozemstvu. Brine se za redovito i usklađeno djelovanje te za stabilnost državne vlasti. Odgovara za obranu neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

Predsjednik Republike bira se na temelju općeg i jednakog biračkog prava na neposrednim izborima tajnim glasanjem na vrijeme od 5 godina. Nitko ne može biti biran više od 2 puta za Predsjednika Republike.

14. Koje su ovlasti Predsjednika Republike Hrvatske?

Ovlasti Predsjednika Republike Hrvatske su sljedeće:

- raspisuje izbore za Hrvatski sabor i saziva prvo zasjedanje Sabora
- raspisuje referendum u skladu s Ustavom
- povjerava mandat (mandataru) za sastavljanje Vlade osobi koja, na temelju raspodjele zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru i obavljenih konzultacija, uživa povjerenje većine zastupnika u Saboru
- daje pomilovanja te dodjeljuje odlikovanja i priznanja određena zakonom
- na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade, odlučuje o osnivanju diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu
- prima vjerodajnice i opozivna pisma inozemnih šefova diplomatskih misija
- vrhovni je zapovjednik Oružanih snaga Republike Hrvatske
- imenuje i razrješuje vojne zapovjednike u skladu sa zakonom
- na temelju odluke Hrvatskog sabora, Predsjednik RH objavljuje rat i zaključuje mir
- u skladu s Ustavom i zakonom, surađuje s Vladom u usmjeravanju rada sigurnosnih službi
- za vrijeme trajanja ratnog stanja može donositi uredbe sa zakonskom snagom na temelju i u okviru ovlasti koje je dobio od Hrvatskog sabora.

15. Tko zamjenjuje Predsjednika Republike Hrvatske u slučaju spriječenosti?

U slučaju kraće spriječenosti zbog bolesti, odsutnosti ili godišnjeg odmora, Predsjednik Republike može povjeriti predsjedniku Sabora da ga zamjenjuje; u slučaju duže spriječenosti uslijed bolesti ili nesposobnosti, a posebno ako predsjednik nije u stanju odlučiti o povjeravanju dužnosti privremenom zamjeniku, predsjednik Sabora preuzima dužnost privremenog predsjednika na temelju odluke Ustavnog suda koji o tome odlučuje na prijedlog Vlade.

U slučaju smrti, ostavke koja se podnosi predsjedniku Ustavnog suda Republike Hrvatske i o kojoj se obavještava predsjednik Hrvatskog sabora, ili kada Ustavni sud utvrdi razloge za prestanak mandata predsjednika Republike Hrvatske, dužnost privremenog predsjednika Republike po sili Ustava preuzima predsjednik Sabora.

U roku od 60 dana od preuzimanja dužnosti moraju se održati izbori.

16. Tko čini Vladu Republike Hrvatske?

Vladu Republike Hrvatske čine predsjednik Vlade, jedan ili više potpredsjednika i ministri.

17. Kako se bira Vlada Republike Hrvatske?

Osoba kojoj je Predsjednik RH povjerio mandat (mandatar) za sastav Vlade predlaže članove Vlade.

Vlada stupa na dužnost kad joj povjerenje iskaže većina svih zastupnika u Hrvatskom saboru.

18. Koje su nadležnosti Vlade Republike Hrvatske?

Vlada Republike Hrvatske ima sljedeće nadležnosti:

- predlaže zakone i druge akte Hrvatskom saboru
- predlaže državni proračun i završni račun
- provodi zakone i druge odluke Sabora
- donosi uredbe za izvršenje zakona
- vodi unutarnju i vanjsku politiku.
- usmjerava i nadzire rad državne uprave
- brine o gospodarskom razvitku zemlje
- usmjerava djelovanje i razvitak javnih službi
- obavlja druge poslove određene Ustavom i zakonom
- raspisuje izbore za Predsjednika Republike Hrvatske.

19. Tko obavlja sudbenu vlast u Republici Hrvatskoj?

Sudbenu vlast obavljaju sudovi. Sudbena vlast je samostalna i neovisna.

Sudovi sude na temelju Ustava, pravne stečevine Europske unije, međunarodnih ugovora, zakona i drugih važećih izvora prava.

Sudačka dužnost povjerava se osobno sucima. U suđenju sudjeluju osim sudaca i suci porotnici i sudski savjetnici.

2) Pravni izvor: Zakon o sudovima („Narodne novine“ broj 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18. i 126/19.)

Ustrojstvo sudbene vlasti

1. Što uređuje Zakon o sudovima?

Zakonom o sudovima uređuje se ustrojstvo, djelokrug i stvarna nadležnost sudova ako nije određena drugim zakonom, unutarnje ustrojstvo sudova, poslovi sudske uprave i ovlasti predsjednika suda, poslovi ravnatelja sudske uprave, zaštita prava na suđenje u razumnom roku, nadzor nad obavljanjem poslova sudske uprave i pravosudna inspekcija, prava i dužnosti sudaca, ovlasti sudskih savjetnika, osiguranje osoba, imovine i objekata sudova,

imenovanje sudaca porotnika, uvjeti i postupak za imenovanje stalnih sudskih tumača, vještaka i procjenitelja te sredstva za rad sudova.

U Republici Hrvatskoj sudbenu vlast obavljaju sudovi kao posebna tijela državne vlasti. Obavljaju je samostalno i neovisno u okviru djelokruga i nadležnosti određene zakonom.

2. Djelokrug i nadležnosti sudova.

Sudovi odlučuju u sporovima o temeljnim pravima i obvezama čovjeka, o pravima i obvezama Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o pravima i obvezama drugih pravnih osoba, izriču kazne i druge mjere počiniteljima kaznenih djela i prekršaja utvrđenih zakonom i drugim propisima, odlučuju o zakonitosti općih i pojedinačnih akata javnopravnih tijela, rješavaju sporove o osobnim odnosima građana, radne, trgovačke, imovinske i druge građanskopravne sporove te odlučuju u drugim pravnim stvarima kad je to zakonom određeno.

3. Koji sudovi postoje u Republici Hrvatskoj?

Sudbenu vlast u Republici Hrvatskoj obavljaju **redovni i specijalizirani sudovi te Vrhovni sud Republike Hrvatske.**

- **Redovni sudovi** su sudovi koji rješavaju u stvarima u kojim nadležnost nije dana nekom specijaliziranom sudu. To su općinski i županijski sudovi.
- **Specijalizirani sudovi** su sudovi koji rješavaju u stvarima u kojima im je nadležnost propisana zakonom. To su trgovački sudovi, upravni sudovi, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske.

Osim navedene podjele, sudovi se dijele na: **prvostupanjske i drugostupanjske.**

Na prvostupanjskim sudovima pokreću se postupci o rješavanju nekog pravnog pitanja. To su općinski, upravni i trgovački sudovi te županijski sudovi kada je njihova nadležnost u prvom stupnju propisana zakonom.

Na drugostupanjskim sudovima donose se odluke povodom izjavljenih pravnih lijekova protiv odluka prvostupanjskih sudova i obavljaju se drugi poslovi propisani zakonom.

To su županijski sudovi (u odnosu na općinske sudove), Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske (u odnosu na prekršajne predmete općinskih sudova te prekršajne predmete u nadležnosti javnopravnih tijela koja vode prvostupanjski prekršajni postupak kada je to propisano posebnim zakonom), Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (u odnosu na trgovačke sudove) i Visoki upravni sud Republike Hrvatske (u odnosu na upravne sudove).

4. Koji je najviši sud u Republici Hrvatskoj i koja je njegova zadaća?

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Vrhovni sud Republike Hrvatske:

1. osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni,
2. odlučuje o redovnim pravnim lijekovima kad je to propisano posebnim zakonom,
3. odlučuje o izvanrednim pravnim lijekovima protiv pravomoćnih odluka sudova u Republici Hrvatskoj,
4. rješava o sukobu nadležnosti kad je to propisano posebnim zakonom,
5. razmatra aktualna pitanja sudske prakse, analizira potrebe za stručnim usavršavanjem sudaca, sudskih savjetnika i sudačkih vježbenika te obavlja druge poslove određene zakonom.

5. Za koja područja se ustanovljavaju sudovi?

Općinski sudovi ustanovljavaju se za područje jedne ili više općina, jednog ili više gradova ili dijela gradskog područja.

Županijski, trgovački i upravni sudovi ustanovljavaju se za područje jedne ili više županija ili dijela županije.

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske i Visoki kazneni sud Republike Hrvatske ustanovljavaju se za područje Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske ima sjedište u Zagrebu.

6. Djelokrug i nadležnost općinskih sudova.

Općinski sudovi:

1. rješavaju parnične, izvanparnične i ovršne predmete,
2. rješavaju ostavinske predmete, zemljišnoknjižne predmete i vode zemljišne knjige,
3. rješavaju kaznene predmete, osim onih za koje je zakonom propisana stvarna nadležnost drugog suda,
4. rješavaju prekršajne predmete, osim onih za koje je zakonom propisana stvarna nadležnost drugog tijela,
5. odlučuju o priznanju i ovrsi stranih sudskih odluka i odluka drugih tijela koje su u državi u kojoj su donesene izjednačene sa sudskim odlukama,
6. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
7. obavljaju poslove pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti,
8. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

7. Djelokrug i nadležnost županijskih sudova.

Županijski sudovi:

1. rješavaju o žalbama protiv odluka općinskih sudova, osim ako je zakonom drukčije propisano,
2. rješavaju predmete u prvom stupnju kada je njihova nadležnost propisana zakonom,

3. provode istražni i javnobilježnički stegovni postupak zbog stegovnih prijestupa i odlučuju o tim prijestupima u prvom stupnju, kad je to određeno zakonom,
4. odlučuju o žalbama protiv odluka u stegovnim postupcima zbog neurednosti u obavljanju poslova javnih bilježnika, kad je to određeno zakonom,
5. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u postupcima iz svoje nadležnosti,
6. obavljaju poslove međunarodne pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije u postupcima iz svoje nadležnosti, osim u prekršajnim predmetima,
7. provode izvršenje strane kaznene odluke,
8. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

8. Trgovački sudovi - djelokrug i nadležnost.

Trgovački sudovi:

1. odlučuju u parničnim i izvanparničnim stvarima kada je to propisano posebnim zakonom,
2. postupaju u registarskim stvarima i vode sudske registre,
3. odlučuju o prijedlozima u svezi s osnivanjem, radom i prestankom trgovačkog društva,
4. odlučuju o prijedlozima za otvaranje stečajnog postupka i provode predstečajne i stečajne postupke,
5. odlučuju o upisima u upisnik brodova i jahti u onim stvarima koje su Pomorskim zakonikom stavljene u nadležnost trgovačkog suda, ograničenju odgovornosti broдача, prigovorima protiv konačne diobene osnove za likvidaciju zajedničke havarije, ako zakonom za pojedinu vrstu predmeta nije drukčije određeno,
6. provode postupak priznanja inozemnih sudskih odluka, kao i arbitražnih odluka u trgovačkim sporovima,
7. provode osiguranje dokaza za postupke za koje su inače nadležni,
8. određuju mjere osiguranja u postupcima i povodom postupaka u kojima su inače nadležni,
9. obavljaju poslove međunarodne pravne pomoći u izvođenju dokaza u trgovačkim stvarima,
10. obavljaju i druge poslove određene zakonom.

9. Upravni sudovi - djelokrug i nadležnost.

1. odlučuju o tužbama protiv pojedinačnih odluka javnopravnih tijela,
2. odlučuju o tužbama protiv postupanja javnopravnih tijela,
3. odlučuju o tužbama zbog propuštanja donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku,
4. odlučuju o tužbama protiv upravnih ugovora i izvršavanja upravnih ugovora,
5. odlučuju u drugim zakonom propisanim slučajevima.

10. Što propisuje Sudski poslovnik?

Sudskim poslovníkom propisuju se osnove za ustrojstvo sudova i poslovanje u sudovima.

11. Koji su poslovi sudske uprave?

Poslovi sudske uprave obuhvaćaju:

1. osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje suda,
2. skrb o urednom i pravodobnom obavljanju poslova u sudu,
3. poslove pozivanja i raspoređivanja sudaca porotnika,
4. poslove u svezi sa stalnim sudskim tumačima, vještacima i procjeniteljima,
5. poslove osiguranja podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima,
6. postupanje po zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku,
7. poslove ovjere isprava namijenjenih uporabi u inozemstvu,
8. poslove u vezi s međunarodnom pravnom pomoći i pravosudnom suradnjom,
9. poslove u vezi s predstavkama stranaka na rad suda,
10. poslove vezane uz funkcioniranje informatičkog sustava,
11. poslove financijsko-materijalnog poslovanja suda,
12. poslove praćenja naplate sudskih pristojbi,
13. stručne poslove u svezi s ostvarivanjem prava i dužnosti službenika i namještenika u sudu,
14. skrb o stručnom usavršavanju sudaca, sudskih savjetnika, sudačkih vježbenika i drugih službenika i namještenika u sudu,
15. poslove upravljanja sudskom zgradom i nekretninama koje su dodijeljene sudu na korištenje,
16. poslove vođenja statistike i analize upravljačkih izvješća o radu sudaca i suda,
17. provođenje nadzora nad obradom osobnih podataka u sudskim postupcima,
18. davanje obavijesti o radu suda i druge poslove propisane zakonom i Sudskim poslovníkom.

12. Koje su ovlasti i dužnosti predsjednika suda?

Predsjednik suda upravlja sudom, odgovoran je za pravilno i zakonito obavljanje poslova sudske uprave u sudu, obavlja nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem svih poslova u sudu te brine o učinkovitosti suda u rješavanju predmeta, a posebno o rješavanju predmeta u kojima postupak traje više od tri godine.

U obavljanju svojih ovlasti i dužnosti predsjednik suda donosi upravne akte, izdaje naredbe i daje upute.

Nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem poslova u sudu predsjednik suda obavlja uvidom u rad sudaca i sudskih vijeća, službenika i namještenika, uvidom u spise i odluke, pregledom poslovnih dnevnika (ročišnika), upisnika, pomoćnih knjiga i upravljačkih i drugih izvješća informacijskog sustava u primjeni u poslovanju suda, nadzorom rada sudske pisarnice i drugih ustrojstvenih jedinica suda.

13. Koje poslove obavlja ravnatelj sudske uprave i kome odgovara za svoj rad?

Ravnatelj sudske uprave pomaže predsjedniku suda u obavljanju poslova sudske uprave, a posebno:

- obavlja stručne poslove u svezi s planiranjem i upravljanjem ljudskim potencijalima u sudu,
- organizira rad sudskih službenika i namještenika te prati njihovu učinkovitost u radu,
- prati i planira edukaciju sudskih službenika i namještenika,
- vodi brigu o održavanju zgrade suda, radnih prostorija i opreme za rad te investicijskim ulaganjima,
- organizira i koordinira izradu godišnjeg plana nabave sukladno zakonu i potrebama suda,
- organizira provedbu postupaka javne nabave,
- obavlja nadzor nad financijsko-materijalnim poslovanjem suda te obavljanjem uredskih i pomoćno-tehničkih poslova,
- skrbi se i obavlja nadzor nad trošenjem proračunskih i vlastitih sredstava suda,
- sudjeluje u izradi i provedbi projekata sudske uprave te nadzire njihovu provedbu,
- skrbi se o pravodobnom i urednom vođenju statističkih podataka o radu suda,
- surađuje s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u vezi s nabavom opreme i osiguranjem sredstava za pojedine aktivnosti suda,
- obavlja druge poslove koje mu povjeri predsjednik suda.

Za svoj rad ravnatelj sudske uprave odgovara predsjedniku suda.

14. Što se određuje Godišnjim rasporedom poslova?

Godišnji raspored poslova sadrži pregledno izložene podatke o ustrojstvenim jedinicama u sudu, ukupnom broju sudaca, ukupnom broju službenika, ukupnom broju namještenika u sudu, a za sudske osoblje odsutno s rada u vrijeme njegova donošenja i podatak o odsutnosti s rada i razlozima odsutnosti.

Godišnji raspored poslova sadrži pregledno izložene podatke o podjeli poslova sudaca i službenika u sudu.

Godišnji raspored poslova utvrđuje predsjednik suda, najkasnije do 1. prosinca tekuće godine za iduću godinu.

Godišnjim rasporedom poslova utvrđuje se zamjenik predsjednika suda, ravnatelj sudske uprave, voditelj stalne službe, glasnogovornik suda, predsjednici sudskih odjela i njihovi zamjenici, članovi sudskih odjela, članovi vijeća, suci pojedinci, suci istrage, predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi optužnog vijeća, predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi izvanraspravnog vijeća, suci za praćenje sudske prakse i suci mentori.

Kod sudaca utvrđenih za postupanje u predmetima iz nadležnosti USKOK-a, predmeta iz Zakona o sudovima za mladež, predmeta ratnih zločina, radnih i obiteljskih predmeta te predmeta iz Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, ovo se utvrđenje u rasporedu mora posebno naglasiti.

15. Koja su prava, a koje dužnosti suca?

Sudac ima pravo na:

- plaću koja je utvrđena za suca suda u koji je imenovan,
- dodatak na plaću kada je sudac upućen na rad u drugi sud,
- naknadu umjesto plaće kad je spriječen obnašati sudačku dužnost,
- mirovinsko i zdravstveno osiguranje i prava koja iz toga proizlaze po općim propisima,
- odmore i dopuste koje imaju zaposlenici u sudu i godišnji odmor u trajanju od 30 radnih dana,
- materijalne troškove pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima,
- naknadu za odvojeni život od obitelji, kao i naknadu troškova putovanja u mjesto stanovanja obitelji u vrijeme tjednog odmora i državnih blagdana, kada je sudac privremeno upućen na rad u tijela, misije i projekte za vrijeme trajanja razmjene ili upućivanja,
- suci se slobodno udružuju u sudačke udruge radi zaštite neovisnosti i interesa sudaca.

Dužnosti suca su:

- ponašati se tako da čuva svoj ugled i ugled sudbene vlasti te ne dovede u pitanje svoju nepristranost i neovisnost u suđenju i samostalnost sudbene vlasti,
- ne smije biti član političke stranke niti se baviti političkom djelatnošću,
- ne smije koristiti svojim radom u sudu i ugledom suda za ostvarenje svojih privatnih interesa,
- sudac ne smije obavljati odvjetničku ili javnobilježničku službu, poslove člana upravnog ili nadzornog odbora trgovačkog društva ili druge pravne osobe,
- ne smije obavljati drugu službu ili posao koji bi mogli utjecati na njegovu samostalnost, nepristranost i neovisnost ili umanjiti njegov društveni ugled ili su inače nespojivi s obnašanjem sudačke dužnosti,
- predmete koji su mu raspoređeni u rad rješavati redosljedom njihova zaprimanja u sud, vodeći računa i o predmetima koji su posebnim propisom utvrđeni kao hitni,
- nadzirati pravodoban i potpun unos podatka o predmetu u informatički sustav koji se primjenjuje u sudu,
- sudac je dužan stalno se stručno usavršavati i najmanje jednom godišnje sudjelovati u programima obrazovanja i usavršavanja Pravosudne akademije ili Europske mreže centara za stručno usavršavanje pravosudnih dužnosnika,
- može sudjelovati i u drugim oblicima obrazovanja i stručnog usavršavanja,
- može pisati stručne i znanstvene radove, objavljivati sadržaj pravomoćnih sudskih odluka, sudjelovati kao predavač na Pravosudnoj akademiji te kao nastavnik ili suradnik u nastavi iz područja prava na sveučilišnom i stručnom studiju, sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova i povjerenstava, kao i u pripremanju nacрта propisa te za navedeni rad primiti naknadu.

16. Što je Kodeks sudačke etike?

Kodeks sudačke etike utvrđuje etička načela i pravila ponašanja sudaca.

Pri obavljanju dužnosti i u svoje slobodno vrijeme suci su dužni poštovati zakon i Kodeks, ponašanje suprotno kojim se nanosi šteta ugledu sudačke dužnosti predstavlja stegovno djelo.

17. Odgovornost suca za štetu koju počini u obavljanju sudačke dužnosti.

Republika Hrvatska odgovara za štetu koju stranci u postupku nanese sudac svojim nezakonitim ili nepravilnim radom u obnašanju sudačke dužnosti.

Republika Hrvatska zatražit će od suca povrat isplaćene naknade samo kad je sudac štetu učinio namjerno ili iz krajnje nepažnje.

Republika Hrvatska tražit će od suca povrat isplaćene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku ako je povreda nastala namjerom ili krajnjom nepažnjom suca.

Predsjednik suda pred kojim je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku u smislu stavka 3. ovog članka dužan je nadležnom državnom odvjetništvu dostaviti podatke potrebne za pokretanje stegovnog postupka.

18. Tko su stalni sudski vještaci i koja je njihova uloga u sudskom postupku?

Stalni sudski vještaci na temelju svoga stručnog znanja pružaju sudu uslugu davanja vještačkog nalaza i mišljenja (vještačenje) kada je to potrebno radi utvrđivanja ili razjašnjenja činjenica koje se utvrđuju u postupku.

Sudsko vještačenje obavljaju pravne ili fizičke osobe.

19. Koji su uvjeti za imenovanje sudskog vještaka?

Za stalnog sudskog vještaka može biti imenovana fizička osoba sa završenim odgovarajućim stručnim studijem, preddiplomskim ili diplomskim sveučilišnim studijem.

Stalnim sudskim vještakom iznimno se može imenovati i fizička osoba sa završenom srednjom školskom spremom odgovarajuće struke.

Pravne osobe mogu obavljati sudsko vještačenje samo u okviru svoje registrirane djelatnosti pod uvjetom da to obavljaju njihovi zaposlenici koji ispunjavaju zakonske uvjete za vještaka.

20. Tko imenuje stalne sudske vještake?

Stalne sudske vještake imenuje i razrješava predsjednik županijskog ili trgovačkog suda za svoje područje.

Stalni sudski vještaci imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani. Imenovani stalni sudski vještaci mogu pružati svoje usluge na području cijele Republike Hrvatske.

Protiv odluke kojom se zahtjev za imenovanje sudskim vještakom odbija podnositelj ima pravo žalbe Ministarstvu pravosuđa u roku od 15 dana od dostave odluke.

Protiv rješenja Ministarstva pravosuđa žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

21. Dužnost vještaka za čuvanje tajne.

Vještaci su dužni za sebe zadržati sve što su u sudskom postupku i prilikom vještačenja doznali o strankama i njihovim pravima, obvezama i pravnim interesima te čuvati tajnost svih podataka koji tijekom sudskog postupka nisu bili predmet javne rasprave.

22. Što se smatra tajnom?

Pod tajnom se posebno podrazumijeva:

- sve ono što je kao tajna određeno zakonom ili drugim propisom,
- sve ono što je kao tajna određeno općim aktom pravne osobe, drugog tijela, organizacije ili institucije,
- podaci i isprave posebno označene kao tajna od strane državnog tijela ili pravne osobe, drugog tijela, organizacije ili institucije,
- podaci i isprave koje su predsjednik suda ili ovlaštenu službenik suda označili kao tajne.

Obveza čuvanja tajne traje i nakon prestanka rada u sudu.

Predsjednik suda može vještaka osloboditi obveze čuvanja tajne ako u pojedinom slučaju za to postoje opravdani razlozi.

3) Pravni izvor: Pravilnik o stalnim sudskim vještacima („Narodne novine“ broj 38/14., 123/15., 29/16. - ispravak i 61/19.)

1. Što uređuje Pravilnik o stalnim sudskim vještacima?

Pravilnikom utvrđuju se uvjeti i postupak imenovanja, prava i dužnosti stalnih sudskih vještaka te visina nagrade i naknade troškova za rad stalnih sudskih vještaka.

2. Koji su uvjeti za imenovanje stalnog sudskog vještaka - fizičke osobe?

Za stalnog sudskog vještaka može biti imenovana osoba za koju se u postupku imenovanja utvrdi da ispunjava sljedeće uvjete:

1. da je državljanin Republike Hrvatske, državljanin države članice Europske unije ili državljanin države potpisnice Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru,
2. da je zdravstveno sposobna za obavljanje poslova stalnog sudskog vještaka,
3. da je nakon završenog odgovarajućeg studija odnosno odgovarajuće škole radila na poslovima u struci, i to:

- najmanje 8 godina - ako je završila diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij,
 - najmanje 10 godina - ako je završila odgovarajući preddiplomski sveučilišni studij ili preddiplomski stručni studij,
 - najmanje 12 godina - ako je završila odgovarajuću srednju školu, a za pojedinu struku nema odgovarajućeg preddiplomskog sveučilišnog studija ili preddiplomskog stručnog studija odnosno diplomskog sveučilišnog studija ili specijalističkog diplomskog stručnog studija
4. da je uspješno završila provjeru znanja iz ustrojstva sudbene vlasti, državne uprave i pravnog nazivlja
 5. da je uspješno završila stručnu obuku
 6. da ima sklopljen ugovor o osiguranju od odgovornosti za obavljanje poslova stalnog sudskog vještaka,
 7. da ima valjano odobrenje za samostalno obavljanje djelatnosti (licencu) ili položen stručni odnosno specijalistički ispit za obavljanje djelatnosti ako je to sukladno posebnim propisima uvjet za obavljanje tih djelatnosti.

Iznimno, liječnici specijalisti uvjet za obavljanje poslova stalnog sudskog vještaka stječu nakon položenog specijalističkog ispita.

Za stalnog sudskog vještaka ne može se imenovati osoba za koju postoje zapreke za prijam u državnu službu.

3. Koji su uvjeti za imenovanje stalnog sudskog vještaka - pravne osobe?

Pravne osobe ispunjavaju uvjete za obavljanje poslova sudskog vještačenja:

- ako su u svojoj djelatnosti registrirane i za obavljanje vještačenja za određeno područje
- ako su njihovi zaposlenici imenovani stalnim sudskim vještacima za područje za koje se traži odobrenje,
- ako imaju zaključen ugovor o osiguranju od odgovornosti za obavljanje poslova sudskog vještačenja.

Pravne osobe, zavodi, ustanove i državna tijela dužni su obavijestiti predsjednika odgovarajućeg županijskog ili trgovačkog suda o prestanku radnog odnosa sa svojim zaposlenikom koji je imenovan stalnim sudskim vještakom.

4. Kad stalni sudski vještak može biti razriješen?

Imenovanog stalnog sudskog vještaka razriješit će predsjednik odgovarajućeg županijskog odnosno trgovačkog suda:

- ako to sam zatraži,
- ako promijeni prebivalište,
- ako se utvrdi da nisu postojali odnosno da su prestali postojati uvjeti na temelju kojih je imenovan,

- ako je na temelju pravomoćne odluke nadležnog tijela proglašen nesposobnim za obavljanje djelatnosti iz područja za koje je imenovan,
- ako mu je na temelju pravomoćne sudske odluke oduzeta poslovna sposobnost,
- ako mu je izrečena pravomoćna presuda za kazneno djelo koje je zapreka za prijam u državnu službu,
- ako nesavjesno ili neuredno obavlja povjerene mu poslove vještačenja,
- ako nakon isteka roka iz članka 20. stavka 2. ovog Pravilnika ne dostavi dokaz o zaključenom ugovoru o osiguranju od odgovornosti za obavljanje poslova stalnog sudskog vještaka,
- ako povrijedi odredbe čl. 17. Pravilnika,
- ako obavlja poslove stalnog sudskog vještaka nakon izvršnosti rješenja iz čl. 20. i 21. ovog Pravilnika.

Protiv rješenja o razrješenju odnosno oduzimanju odobrenja za obavljanje poslova sudskog vještačenja dopuštena je žalba.

5. Koje su dužnosti stalnog sudskog vještaka?

Dužnosti stalnog sudskog vještaka su:

- stalni sudski vještak dužan se pridržavati rokova određenih odlukom kojom mu je vještačenje povjereno,
- ako vještak iz objektivnih razloga ne može dovršiti vještačenje u zadanom roku, dužan je najkasnije u roku od 8 dana prije isteka navedenog roka sudu podnijeti izvješće o razlozima zbog kojih nije u mogućnosti dovršiti vještačenje, kratki prikaz rezultata do tada obavljenih radnji te navesti rok do kojeg će obaviti vještačenje,
- u složenijim vještačenjima za koja je određen dulji rok za izradu nalaza i mišljenja vještak je dužan jednom mjesečno podnijeti sudu kratko izvješće o rezultatima do tada obavljenih radnji,
- dužan je čuvati kao tajnu sve ono što je saznao u obavljanju poslova stalnog sudskog vještaka.
- dužan se stručno usavršavati i stjecati stručna znanja iz područja za koja je imenovan stalnim sudskim vještakom.

6. Iz kojih razloga stalnom sudskom vještaku može biti privremeno uskraćeno obavljanje poslova stalnog sudskog vještaka?

Stalnom sudskom vještaku koji ne poštuje sud ili stranke, ne preuzima dodijeljene predmete, ne opravda zašto u roku nije dovršio povjereno vještačenje ili iz drugih ozbiljnih razloga može se privremeno uskratiti obavljanje poslova stalnog sudskog vještaka najmanje tri mjeseca, a najdulje godinu dana.

Stalnom sudskom vještaku koji ne dostavi dokaz o sklopljenom ugovoru o osiguranju od odgovornosti za obavljanje poslova sudskog vještačenja privremeno će se uskratiti obavljanje poslova stalnog sudskog vještaka u trajanju od tri mjeseca.

Stalnom sudskom vještaku protiv kojeg se vodi kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje se goni po službenoj dužnosti, a koji čini zapreku za prijam u državnu službu, izreći će se privremena zabrana obavljanja poslova stalnog sudskog vještaka.

Rješenje o privremenoj uskrati obavljanja poslova stalnog sudskog vještaka donosi predsjednik suda koji je imenovao stalnog sudskog vještaka. Privremena zabrana traje do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka.

7. Koja su prava stalnog sudskog vještaka?

Vještak ima sljedeća prava:

- na nagradu za obavljeno vještačenje,
- na naknadu putnih troškova - obuhvaća naknadu za prijevoz sredstvima javnog prometa (Ovi troškovi obuhvaćaju izdatke za dolazak iz mjesta prebivališta odnosno boravišta stalnog sudskog vještaka do mjesta gdje treba obaviti vještačenje kao i za povratak u mjesto njegovog prebivališta odnosno boravišta. Ovi troškovi obuhvaćaju i izdatke za prijevoz sredstvima javnog prometa u mjestu prebivališta odnosno boravišta stalnog sudskog vještaka. Sredstva javnog prometa u smislu ovog Pravilnika su tramvaj, vlak, autobus, brod i zrakoplov.)
- za vrijeme obavljanja poslova sudskog vještačenja izvan mjesta prebivališta preko 8 - 12 sati vještaku pripada pravo na naknadu u visini 1/2 dnevnice, a za vrijeme provedeno preko 12 - 24 sata cijela dnevnicu u visini koja se priznaje sucu suda koji vodi postupak,
- izdaci za smještaj (noćenje) priznaju se stalnom sudskom vještaku u punom iznosu prema priloženom računu do visine koja se priznaje sucu suda koji vodi postupak,
- ako je vještačenje nužno obaviti pod otežanim uvjetima (noću od 22,00 do 06,00 sati, u iznimno nepovoljnim vremenskim uvjetima, na otvorenom prostoru i sl.) te u dane tjednog odmora, državnog blagdana ili neradnog dana, iznos nagrada iz cjenika nagrada stalnih sudskih vještaka uvećava se za 100%.

8. Tko i kako obračunava nagradu stalnom sudskom vještaku?

Nagradu utvrđuje sud prema posebnom cjeniku naknada i nagrada stalnih sudskih vještaka, koji je sastavni dio Pravilnika.

Nagrada se određuje u bodovima, a vrijednost boda je 2,00 kune bruto bez PDV-a.

Nagrada za rad vještaka koja se isplaćuje iz sredstava suda ili državnog odvjetništva umanjuje se za 20% od utvrđene vrijednosti boda od 2,00 kn bruto bez PDV-a.

Ako je nagrada obračunata u satima, vještak je uz račun dužan dostaviti i obrazloženje svake stavke.

9. Kako se obračunava nagrada pravnoj osobi koja je obavila vještačenje?

Nagrada za vještačenje povjereno pravnoj osobi, zavodu, ustanovi ili državnom tijelu pripada toj pravnoj osobi, zavodu, ustanovi ili državnom tijelu.

Kada za pojedine vrste vještačenja koje obavljaju pravne osobe, zavodi, ustanove i državna tijela, postoji poseban cjenik usluga, sud će nagradu za obavljeno vještačenje odrediti prema tom cjeniku.

10. Kada stalni sudski vještak može koristiti osobni automobil za potrebe vještačenja i što mora priložiti radi obračuna putnih troškova?

Ako se za obavljanje vještačenja ne može koristiti sredstvo javnog prometa, stalni sudski vještak ima pravo na korištenje osobnog automobila prema pravilima koja se primjenjuju na suce.

Ako je stalni sudski vještak koristio osobni automobil za potrebe vještačenja, dužan je priložiti izvješće o prijeđenom broju kilometara na najkraćoj dionici puta prema podacima Hrvatskog autokluba.

Pravo na naknadu putnih troškova stalnom sudskom vještaku pripada za putovanje obavljeno najkraćim putem i najekonomičnijim prometnim sredstvom.

Putni troškovi obračunavaju se na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava (računa) kojima se dokazuju putni troškovi i drugi izdaci navedeni u putnom nalogu.

11. Kakvim potpisom vještak potpisuje nalaz i mišljenje? Što još osim potpisa mora biti nalazu i mišljenju?

Stalni sudski vještak u obavljanju poslova sudskog vještačenja nalaz i mišljenje potpisuje vlastoručno te na njega stavlja svoj pečat odnosno nalaz i mišljenje potpisuje kvalificiranim elektroničkim potpisom.

Na nalazu i mišljenju mora biti i pečat stalnog sudskog vještaka.

Pečat stalnog sudskog vještaka je okruglog oblika, bez grba Republike Hrvatske, promjera 38 mm, a njegov tekst sadrži ime, prezime i adresu stalnog sudskog vještaka, naznaku »stalni sudski vještak« i naznaku jednog ili više područja vještačenja za koja je imenovan.

Otisak pečata je plave boje.

Stalni sudski vještak kvalificirani elektronički potpis i pečat pribavlja o vlastitom trošku.

Stalni sudski vještak dužan je otisak svog pečata i vlastoručni potpis pohraniti u sudu koji je imenovao stalnog sudskog vještaka.

Pravne osobe, zavodi, ustanove ili druga državna tijela u obavljanju poslova sudskog vještačenja koriste svoj pečat odnosno elektronički pečat.

4) Pravni izvor: Zakon o državnom odvjetništvu („Narodne novine“ broj 67/18.)

1. Što je državno odvjetništvo?

Državno odvjetništvo samostalno je i neovisno pravosudno tijelo ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih djela i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske te podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava Republike Hrvatske i zakona.

Državno odvjetništvo obavlja svoje ovlasti na osnovi Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora koji su dio pravnog poretka Republike Hrvatske, pravne stečevine Europske unije, zakona i drugih izvora prava.

Državno odvjetništvo ustanovljava se kao jedinstveno pravosudno tijelo čiji se djelokrug, ovlasti i nadležnost utvrđuju zakonom.

2. Ustrojstvo državnog odvjetništva.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ustanovljuje se za cijelo područje Republike Hrvatske.

U Republici Hrvatskoj ustanovljuju se:

- županijska državna odvjetništva
- općinska državna odvjetništva.

Zakonom se mogu ustanoviti posebna državna odvjetništva za postupanje u određenim vrstama predmeta.

Svako državno odvjetništvo postupa u skladu sa svojom stvarnom i mjesnom nadležnosti, ako zakonom nije drukčije određeno.

Općinska državna odvjetništva podređena su županijskim državnim odvjetništvima, a županijska državna odvjetništva i posebna državna odvjetništva podređena su Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

3. Glavni državni odvjetnik.

Na čelu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske je Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Za Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske može se imenovati osoba koja ispunjava opće i posebne uvjete za imenovanje za zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske na vrijeme od četiri godine imenuje Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje nadležnog odbora Hrvatskog sabora i nakon isteka tog vremena može biti ponovno imenovan na istu dužnost. Nitko ne može biti imenovan na ovu dužnost više od dva puta.

4. Nadležnost općinskog, županijskog i Državnog odvjetništva.

Općinska državna odvjetništva postupaju pred općinskim sudovima i javnopravnim tijelima.

Županijska državna odvjetništva postupaju pred županijskim, trgovačkim i upravnim sudovima.

Posebna državna odvjetništva postupaju pred sudovima određenim zakonom.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske poduzima pravne radnje radi zaštite Ustava Republike Hrvatske i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske i Vrhovnim sudom Republike Hrvatske te postupa pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske, Visokim kaznenim sudom Republike Hrvatske, Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske te pred stranim sudovima i drugim tijelima, ako zakonom nije drukčije određeno.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske daje mišljenja o nacrtima prijedloga zakona i drugih propisa važnih za ustrojstvo i rad državnog odvjetništva i obnašanje državnoodvjetničke dužnosti.

Općinsko državno odvjetništvo nadležno za područje jednog ili više općinskih sudova.

Županijsko državno odvjetništvo nadležno je za područje županijskog suda, trgovačkog suda i upravnog suda.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nadležno je za područje cijele Republike Hrvatske. Stvarna i mjesna nadležnost državnog odvjetništva određuje se prema odredbama zakona kojima se utvrđuje nadležnost sudova pred kojima izvršavaju svoje ovlasti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Državno odvjetništvo po zakonu zastupa Republiku Hrvatsku u sudskim, arbitražnim i upravnim postupcima, postupcima mirenja te u postupcima pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske i ovlašteno je poduzimati sve pravne radnje kao stranka u postupku.

Državno odvjetništvo zastupa Vladu Republike Hrvatske u upravnim sporovima.

Iznimno, nadležna državna odvjetništva u građanskim i upravnim predmetima na temelju posebne punomoći mogu zastupati pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske i ustanove čiji je ona osnivač ili suosnivač.

Nadležna državna odvjetništva mogu na temelju posebne punomoći, a uz suglasnost Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, zastupati u sudskim predmetima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kada u postupku jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Republika Hrvatska imaju položaj suparničara.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zastupa Republiku Hrvatsku u imovinskim sporovima i drugim postupcima radi zaštite imovinskih prava i interesa Republike Hrvatske pred stranim sudovima te međunarodnim i drugim tijelima.

Ako prema mjerodavnom pravu Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ne može zastupati u postupcima iz stavka 1. ovoga članka koji se vode pred stranim sudovima, međunarodnim

ili drugim tijelima, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može ovlastiti stranog odvjetnika, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

5. Koja su prava, dužnosti i ovlasti državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika?

Ovlasti državnih odvjetnika su:

- obavlja poslove iz nadležnosti državnog odvjetništva,
- predstavlja državno odvjetništvo,
- odgovara za rad državnog odvjetništva i
- upravlja državnim odvjetništvom.

U državnom odvjetništvu imenovat će se jedan ili više zamjenika državnog odvjetnika.

Zamjenici državnih odvjetnika zadužuju se pojedinim predmetima na način kojim se osigurava nepristrana i nezavisna dodjela predmeta.

Zamjenik državnog odvjetnika odgovoran je za rad u predmetu koji mu je dodijeljen i ovlašten je poduzimati sve radnje na koje je po zakonu ovlašten državni odvjetnik. Iznimno, neovisnost u radu i donošenju odluke može se ograničiti na način propisan ovim zakonom.

Dužnosti državnih odvjetnika:

- moraju se ponašati tako da ne umanje svoj ugled i ugled državnog odvjetništva i ne dovedu u sumnju svoju nepristranost te samostalnost i neovisnost državnog odvjetništva,
- u obavljanju poslova zastupanja te u odnosima s državnim tijelima i pravnim osobama dužni su pridržavati se načela zakonitosti, stručnosti i nepristranosti, uz poštivanje rokova propisanih za pojedine postupke i pravila o prednosti u rješavanju predmeta,
- prilikom zastupanja na sudovima i upravnim tijelima dužni su poštovati i čuvati dostojanstvo tijela pred kojima postupaju, svoje osobno dostojanstvo i dostojanstvo državnog odvjetništva,
- dužni su zadržati za sebe podatke i druga saznanja do kojih su došli u obavljanju dužnosti i koji nisu propisom određeni kao službena tajna, a odnose se na privatni i obiteljski život stranaka i drugih osoba, ako to ne predstavlja kažnjivo djelo, te čuvati tajnost svih podataka nedostupnih javnosti,
- ne smiju pripadati nijednoj političkoj stranci niti se baviti političkom djelatnošću,
- ne smiju primiti i zadržati dar, osim protokolarnih darova manje vrijednosti,
- ne smiju se koristiti svojim službenim položajem ili ugledom državnog odvjetništva za ostvarivanje svojih privatnih interesa.
- ne smiju obnašati sudačku dužnost, obavljati odvjetničku ili javnobilježničku službu niti poslove člana upravnog ili nadzornog odbora trgovačkog društva ili druge pravne osobe koja ostvaruje dobit,
- ne smiju obavljati niti drugu službu ili posao koji bi mogli utjecati na njihovu samostalnost i nepristranost ili bi umanjili njihov društveni ugled ili su inače nespojivi s obnašanjem državnoodvjetničke dužnosti,

- dužni su stalno se stručno usavršavati i sudjelovati u programima obrazovanja i usavršavanja Pravosudne akademije ili Europske mreže centara za stručno usavršavanje pravosudnih dužnosnika,
- mogu pisati stručne ili znanstvene radove, sudjelovati kao predavači na Pravosudnoj akademiji te kao nastavnici ili suradnici u nastavi iz područja prava na sveučilišnom ili stručnom studiju, sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova, pisati nacрте propisa ili sudjelovati u drugim sličnim aktivnostima te za navedeni rad primiti naknadu.

Prava državnih odvjetnika i zamjenika su:

- plaća koja je utvrđena za državnog odvjetnika ili zamjenika u državnom odvjetništvu u koje je imenovan,
- naknada umjesto plaće kad ne mogu obnašati dužnost,
- prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja sukladno posebnim propisima,
- odmore i dopuste koje imaju službenici i namještenici u državnom odvjetništvu i godišnji odmor u trajanju od 30 radnih dana,
- pravo na naknadu materijalnih troškova pod uvjetima utvrđenim zakonom i drugim propisima,
- naknadu za obavljanje poslova u službi dežurstva,
- naknadu za odvojeni život od obitelji, kao i naknadu troškova putovanja u mjesto stanovanja obitelji u vrijeme tjednog odmora ili državnih blagdana, kada je državni odvjetnik ili zamjenik privremeno upućen na rad u drugo državno odvjetništvo ili raspoređen na rad u ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa ili obnaša dužnost zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske,
- naknadu troškova prijevoza na posao i s posla ako je državnom odvjetniku ili zamjeniku državnog odvjetnika mjesto rada različito od mjesta prebivališta odnosno boravišta,
- naknadu za službena putovanja i putne troškove u vezi s obnašanjem državnoodvjetničke dužnosti,
- stručno usavršavanje i specijalizaciju u okviru sredstava osiguranih za tu namjenu.

Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa vodi evidenciju državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika te službenika i namještenika u državnim odvjetništvima.

Za potrebe obavljanja poslova državnoodvjetničke uprave evidencije službenika i namještenika u državnim odvjetništvima vodi i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

6. Koji su poslovi državnoodvjetničke uprave?

Poslovi državnoodvjetničke uprave obuhvaćaju osiguranje uvjeta za pravilan rad i poslovanje državnog odvjetništva, a posebice:

1. ustrojstvo unutarnjeg poslovanja u državnom odvjetništvu
2. skrb o urednom i pravodobnom obavljanju poslova u državnom odvjetništvu
3. poslove u vezi s predstavkama i pritužbama na rad državnog odvjetništva
4. stručne poslove u vezi s ostvarivanjem dužnosti i prava državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika te službenika i namještenika u državnom odvjetništvu

5. skrb o stručnom usavršavanju državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika, savjetnika, vježbenika i drugih službenika i namještenika u državnom odvjetništvu
6. vođenje poslova vezanih uz korištenje informacijskog sustava
7. vođenje i analizu statističkih podataka o radu državnog odvjetništva
8. financijsko-materijalno poslovanje državnog odvjetništva
9. upravljanje zgradom i nekretninama dodijeljenim državnom odvjetništvu na korištenje
10. davanje obavijesti o radu državnog odvjetništva u skladu sa zakonom i Poslovníkom državnog odvjetništva
11. provođenje nadzora nad obradom osobnih podataka
12. te druge poslove propisane zakonom i Poslovníkom državnog odvjetništva.

7. Koji su poslovi pravosudne uprave?

Poslove pravosudne uprave obavlja ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

U pravosudnu upravu spadaju poslovi kojima se osigurava obavljanje poslova državnoodvjetničke uprave:

- izrada nacрта prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa za ustanovljavanje, djelokrug i ustrojstvo državnog odvjetništva
- sudjelovanje u procjeni potreba i izradi programa stručnog usavršavanja državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika, službenika i namještenika
- osiguranje materijalnih, financijskih, prostornih i drugih uvjeta za rad državnih odvjetništava
- određivanje načina korištenja nekretnina te nadzor nad upravljanjem nekretninama dodijeljenim državnom odvjetništvu na korištenje
- osiguranje osoba, imovine i objekata državnih odvjetništava
- informatizacija državnih odvjetništava
- prikupljanje i analiza statističkih i drugih podataka o djelovanju državnih odvjetništava
- ispitivanje predstavki na postupanje državnih odvjetništava koje se odnose na dugotrajnost postupanja ili na neprimjereno ponašanje državnog odvjetnika, zamjenika ili drugog zaposlenika državnog odvjetništva prema stranki u tijeku postupka ili obavljanja drugih službenih radnji
- nadzor nad financijsko-materijalnim poslovanjem državnih odvjetništava
- nadzor nad redovitim obavljanjem poslova u državnom odvjetništvu
- nadzor nad provedbom Poslovníka državnog odvjetništva
- drugi poslovi određeni zakonom.

5) Pravni izvor: Zakon o sustavu državne uprave („Narodne novine“ broj 66/19.)

1. Koji su poslovi državne uprave?

Poslovi državne uprave su:

- provedba državne politike,
- neposredna provedba zakona,
- inspekcijski nadzor,
- upravni nadzor,
- te drugi upravni i stručni poslovi.

Posao državne uprave u smislu ovoga Zakona je i svaki posao koji je zakonom kojim se uređuje pojedino upravno područje povjeren određenoj pravnoj osobi te određen kao posao koji se obavlja kao javna ovlast.

2. Koja su tijela državne uprave?

Za obavljanje poslova državne uprave ustrojavaju se tijela državne uprave.

Tijela državne uprave su:

- ministarstva
- državne upravne organizacije.

Pojedini poslovi državne uprave određeni ovim Zakonom mogu se posebnim zakonom povjeriti jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ili drugim pravnim osobama (pravne osobe s javnim ovlastima).

3. Tko upravlja tijelima državne uprave?

Tijelima državne uprave upravljaju državni dužnosnici.

Državni dužnosnici u tijelima državne uprave su:

- ministar,
- državni tajnik,
- državni tajnik središnjeg državnog ureda,
- glavni ravnatelj,
- glavni državni inspektor,
- te druge osobe sukladno posebnom zakonu.

II. Područje - Pravno nazivlje

1) **Pravni izvor:** Kazneni zakon („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17. i 118/18.)

1. Što je kazneno djelo?

Ponašanje čovjeka koje je zakonom propisano kao kazneno djelo, koje je protupravno i društveno opasno.

2. Nužna obrana?

Nužna je ona obrana koja je prijeko potrebna da počinitelj od sebe ili drugog odbije istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad.

3. Krajnja nužda?

Djelo je počinjeno u krajnjoj nuždi kada je počinjeno radi toga da se od sebe ili drugog otkloni istodobna opasnost, koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom učinjeno zlo nije bilo nesrazmjerno teže od zla koje je prijetilo iako nije bio dužan izložiti se opasnosti.

4. Pokušaj?

Pokušaj je namjerno započeta radnja kojom se ostvaruje kazneno djelo, ali nedovršeno.

5. Neprikladni pokušaj?

Postoji kad je počinitelj pokušao ostvarenje kaznenog djela neprikladnim sredstvom ili prema neprikladnom objektu.

6. Krivnja?

Krivnja je psihički odnos ubrojivog počinitelja prema njegovu djelu.

7. Sadržaj krivnje?

Kriv je za kazneno djelo počinitelj koji je u vrijeme počinjenja djela bio ubrojiv i koji je postupao s namjerom ili iz nehaja, te koji je bio svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno a ne postoji nijedan ispričavajući razlog.

8. Namjera?

Kazneno djelo može biti počinjeno s izravnom ili neizravnom namjerom. Izravna namjera postoji kad je počinitelj svjestan obilježja kaznenog djela i hoće ili je siguran u njihovo ostvarenje. Neizravna namjera postoji kad je počinitelj svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela pa na to pristaje.

9. Nehaj?

Nehaj može biti svjestan i nesvjestan. Nehaj je svjestan kad je počinitelj svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela ali lakomisleno smatra da se to neće dogoditi ili da će to moći spriječiti. Nehaj je nesvjestan kad počinitelj nije svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela, iako je prema okolnostima bio dužan i prema svojim osobnim svojstvima mogao biti svjestan te mogućnosti.

10. Vrste kazni?

Vrste kazni su novčana kazna, zatvor i dugotrajni zatvor.

11. Novčana kazna?

Novčana kazna se propisuje i izriče u dnevnim iznosima osobe prema kojoj se primjenjuje.

12. Kazna zatvora?

Kazna zatvora ne može biti kraća od 3 mjeseca ni dulja od 20 godina.

13. Dugotrajni zatvor?

Kazna dugotrajnog zatvora ne može biti kraća od 21 niti dulja od 40 godina. Iznimno, za kaznena djela počinjena u stjecađu jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora može se izreći u trajanju 50 godina.

Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji u vrijeme počinjenja djela nije navršio 18 godina.

- 2) **Pravni izvor:** **Zakon o kaznenom postupku** („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.)

1. Oblici odluka koje donosi sud u kaznenom postupku?

U kaznenom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naloga.

2. Tko donosi presudu?

Presudu donosi samo sud.

3. Vrste presuda?

Presudom se optužba odbija ili se optuženik oslobađa optužbe ili proglašava krivim.

4. Podnesci u kaznenom postupku?

Podnesci u kaznenom postupku su privatne tužbe, optužnice državnog odvjetnika i oštećenika kao tužitelja, prijedlozi za progon, pravni lijekovi, te druge izjave i priopćenja koja se podnose pisano, ako zakonom nije drugačije propisano.

5. Mjere osiguranja prisutnosti okrivljenika?

Mjere osiguranja prisutnosti okrivljenika su poziv, dovođenje, mjere opreza, jamstvo, uhićenje, pritvor, istražni zatvor u domu i istražni zatvor.

6. Stranke u kaznenom postupku?

Stranke u kaznenom postupku su tužitelj i okrivljenik.

7. Tužitelj?

Tužitelj je državni odvjetnik, oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj.

8. Državni odvjetnik?

Temeljna ovlast i glavna dužnost državnog odvjetnika je progon počinitelja kaznenih djela za koja se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti.

9. Oštećenik kao tužitelj i privatni tužitelj?

Nastupaju kao tužitelji u progonu počinitelja kaznenih djela kada su zakonom na to ovlašteni.

10. Branitelj?

Okrivljenik može prije početka i tijekom cijelog kaznenog postupka te postupka o izvanrednim pravnim lijekovima imati branitelja. Za branitelja se može uzeti samo odvjetnik.

11. Osumnjičenik?

Osumnjičenik je osoba u odnosu na koju postoje osnove sumnje da je počinila kazneno djelo i protiv koje policija ili državno odvjetništvo poduzimaju radnje radi razjašnjenja te sumnje.

12. Okrivljenik?

Okrivljenik je osoba protiv koje je doneseno rješenje o provođenju istrage ili osoba protiv koje se provode dokazne radnje, osoba protiv koje je podnesena privatna tužba i osoba protiv koje je presudom izdan kazneni nalog.

Izraz okrivljenik upotrebljava se i kao opći naziv za optuženika i osuđenika.

13. Optuženik?

Optuženik je osoba protiv koje je optužnica potvrđena ili je povodom privatne tužbe određena rasprava.

14. Osuđenik?

Osuđenik je osoba za koju je pravomoćnom presudom utvrđeno da je kriva za određeno kazneno djelo.

15. Žrtva?

Žrtva kaznenog djela je fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema predak, brat i sestra, one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.

16. Oštećenik?

Oštećenik je žrtva kaznenog djela i pravna osoba na čiju je štetu kazneno djelo počinjeno koja sudjeluje u svojstvu oštećenika u postupku.

17. Uhićenik?

Uhićenik je osoba prema kojoj je primijenjena mjera uhićenja.

18. Kaznena prijava?

Kaznenom prijavom prijavljuju se kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti. Kaznena prijava podnosi se nadležnom državnom odvjetniku pisano, usmeno ili drugim sredstvom.

19. Istraga?

Istraga se mora provesti za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od 15 godina ili kazna dugotrajnog zatvora, te ako postoji osnovana sumnja da je okrivljenik počinio protupravno djelo u stanju neubrojivosti, a može se provesti i za druga kaznena djela za koja se vodi redoviti kazneni postupak. Istragu provodi državni odvjetnik, po prethodno donesenom rješenju o provođenju istrage.

20. Dokazne radnje?

Dokazne radnje su pretraga (doma i drugih prostora, sredstava prijevoza i drugih pokretnih stvari, te osoba), ispitivanje okrivljenika, svjedoka, očevid, vještačenje, oduzimanje predmeta, prepoznavanje, uzimanje otisaka prstiju i drugih dijelova tijela, dokaz snimkom, ispravom, elektronički (digitalni dokaz).

21. Tko određuje nalogom vještačenje i što se u nalogu navodi?

Vještačenje određuje pisanim nalogom tijelo koje vodi postupak i u istom se navodi u svezi s kojim se činjenicama obavlja vještačenje i kome se povjerava, a nalog se dostavlja i strankama.

22. Koje su dužnosti i prava vještaka?

Vještak je dužan odazvati se pozivu i dati svoj nalaz i mišljenje, predmet vještačenja brižljivo proučiti, točno navesti sve što zapazi i nađe, te da svoje mišljenje iznese nepristrano i u skladu s pravilima znanosti i vještine.

Za obavljeno vještačenje stalni sudski vještak ima pravo na nagradu koju utvrđuje sud prema posebnom Cjeniku naknada i nagrada stalnih sudskih vještaka, koji je sastavni dio Pravilnika o stalnim sudskim vještacima (NN 38/14).

23. Tko ne može vještak?

Za vještaka se ne može uzeti osoba koja ne može biti ispitana kao svjedok ili osoba koja je oslobođena dužnosti svjedočenja, a ni osoba prema kojoj je kazneno djelo počinjeno, a ako je uzeta, njen nalaz i mišljenje se ne može upotrijebiti kao dokaz u postupku.

24. Optužnica?

Optužnicu podiže državni odvjetnik nakon što je završena istraga, ili bez provođenja istrage kada je to propisano zakonom. Optužnica sadrži ime i prezime okrivljenika s osobnim podacima, kao i podacima o tome nalazi li se i od kada u istražnom zatvoru, opis djela iz kojeg proističu zakonska obilježja kaznenog djela, zakonski naziv kaznenog djela, popis dokaza na kojima se temelji optužnica i obrazloženje u kojem se opisuje stanje stvari.

25. Redoviti pravni lijek?

Redoviti pravni lijek je žalba. Žalba se podnosi u roku od 15 dana od dostave prijepisa presude.

26. Izvanredni pravni lijekovi?

Izvanredni pravni lijekovi su obnova kaznenog postupka, zahtjev za zaštitu zakonitosti i zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

3) Pravni izvor: Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ broj 91/96., 68/98., 137/99., 22/00., 73/00., 129/00., 114/01., 79/06., 141/06., 146/08., 38/09., 153/09., 143/12. i 152/14.)

1. Što je posjed?

Posjed je faktična vlast na nekoj stvari.

Osoba koja ima faktičnu vlast glede neke stvari, njezin je posjednik.

2. Kada je posjed zakonit?

Posjed je zakonit ako posjednik ima valjani pravni temelj toga posjedovanja (pravo na posjed).

3. Kada je posjed istiniti?

Posjed je istinit ako nije pribavljen silom, ni potajno ili prijevarom ili zloupotrebom povjerenja.

4. Pošten posjed?

Posjed je pošten ako posjednik nije znao niti mogao znati da nema pravo na posjed.

5. Vrste vlasništva?

Postoji samo jedna vrsta vlasništva.

6. Što je pravo vlasništva?

Pravo vlasništva je stvarno pravo na određenoj stvari koje svog nositelja ovlašćuje da s tom stvari i koristima od nje čini što ga je volja, te da svakog drugog od toga isključi, ako to nije protivno tuđim pravima ni zakonskim ograničenjima.

Vlasnik ima među ostalim i pravo posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja svojom stvari.

7. Što može biti predmet prava vlasništva?

Predmet prava vlasništva i drugih stvarnih prava može biti svaka pokretna ili nepokretna stvar, osim onih koje nisu za to sposobne.

8. Koji su pravni temelji stjecanja prava vlasništva?

Pravo vlasništva se može steći na temelju pravnog posla, odluke suda odnosno druge nadležne vlasti, nasljeđivanjem i na temelju zakona.

9. Suvlasništvo?

Suvlasništvo postoji kad više osoba ima neku stvar u vlasništvu i njihovi su udjeli određeni računski.

10. Zajedničko vlasništvo?

Zajedničko vlasništvo postoji kad više osoba ima u vlasništvu neku stvar, a veličina njihovih udjela nije određena.

11. Etažno vlasništvo

Etažno vlasništvo je vlasništvo određenog posebnog dijela nekretnine koji čini samostalnu uporabnu cjelinu.

12. Služnost?

Pravo služnosti ovlašćuje nositelja prava da se na određeni način služi tuđom stvari (poslužna stvar).

13. Stvarna služnost?

Stvarna služnost je stvarno pravo svagdašnjeg vlasnika određene nekretnine (povlasna nekretnina) da se za potrebe te nekretnine služi nečijom nekretninom (poslužna nekretnina) (pravo služnosti puta).

14. Osobne služnosti?

Pravo koje ovlašćuje pojedinačno određenu osobu da se služi tuđom stvari (pravo stanovanja, pravo plodouživanja i pravo porabe).

15. Založno pravo?

Založno pravo je ograničeno stvarno pravo na određenoj stvari koje ovlašćuje nositelja određene tražbine ako ne bude po dospijeću ispunjena, da se namiri iz vrijednosti te stvari, ma čija ona bila, a njezin svagdašnji vlasnik (založni dužnik) dužan je to trpjeti.

16. Hipoteka?

Hipoteka je založno pravo koje se osniva bez predaje stvari vjerovniku.

17. Stjecanje založnog prava?

Založno pravo može se osnovati dobrovoljno, na temelju sudske odluke (sudsko založno pravo) ili na temelju zakona (zakonsko založno pravo).

4) Pravni izvor: Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05., 41/08., 125/11., 78/15. i 29/18.)

1. Kad je ugovor sklopljen?

Ugovor je sklopljen kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora.

2. Kako može biti izražena volja za sklapanje ugovora?

Volja za sklapanje ugovora može se izjaviti riječima, uobičajenim znakovima ili drugim ponašanjem iz kojega se sa sigurnošću može zaključiti o njezinu postojanju, sadržaju i identitetu davatelja izjave.

Volja za sklapanje ugovora može se izjaviti i pomoću različitih komunikacijskih sredstava.

Izjava volje mora biti učinjena slobodno i ozbiljno.

3. Kako Zakon o obveznim odnosima definira štetu?

Šteta je umanjenje nečije imovine (obična šteta), sprječavanje njezina povećanja (izmakla korist) i povreda prava osobnosti (neimovinska šteta).

4. Vrste odgovornosti za štetu.

Tko drugome prouzroči štetu, dužan je naknaditi je ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje (odgovornost po osnovi krivnje).

Predmnijeva se obična nepažnja.

Za štetu od stvari ili djelatnosti od kojih potječe povećana opasnost štete za okolinu odgovara se bez obzira na krivnju (objektivna odgovornost).

Za štetu bez obzira na krivnju odgovara se i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

5. Vrste štete?

Imovinska i neimovinska šteta.

6. Što su kamate?

Kamata je cijena za privremeno prepuštanje kapitala, a obračunava se od dana dospijeca potraživanja.

Razlikujemo zateznu kamatu i ugovornu kamatu.

7. Što je zastara?

Zastarom prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obveze.

Zastara nastupa kad protekne zakonom određeno vrijeme u kojem je vjerovnik mogao zahtijevati ispunjenje obveze.

Sud se neće obazirati na zastaru ako se dužnik nije na nju pozvao.

Zastara, kao pravni institut, predstavlja gubitak zahtjeva na zaštitu vjerovnikova prava zbog njegova pasivnog držanja kroz zakonom određeno vrijeme.

Nastupanjem zastare ne prestaje pravo vjerovnika, već samo zahtjev za (pravo zahtijevati) ostvarivanje toga prava. To ima za posljedicu da vjerovnik ne može svoje zastarjelo pravo ostvariti tužbom ili prijedlogom za ovrhu, odnosno putem suda protiv volje dužnika, ali onaj tko je dužan ostaje dužnikom i nakon zastarijevanja njegovog duga stoga, ako ispuni

zastarjeli dug, nema pravo zahtijevati da mu se vrati ono što je dao, čak i onda kada nije znao da je obveza zastarjela.

U slučaju kada je nastupila zastara, a vjerovnikova tražbina je osigurana založnim pravom, vjerovnik odnosnu tražbinu može namiriti samo iz stvari opterećene tim pravom ako je drži u rukama (npr. zalaganje pokretnine u zalagaonici) ili ako je založno pravo upisano u javnoj knjizi (npr. slučaj kada banka isplatu kredita osigurava upisom hipoteke na nekretnini u zemljišnoj knjizi).

Sud ne pazi na zastaru po službenoj dužnosti, već se dužnik na nju mora pozvati, tj. u eventualnom parničnom ili ovršnom postupku mora istaknuti prigovor zastare. Tek tom radnjom dužnika utuživa obveza postaje neutuživom (naturalnom) obvezom.

Opći rok zastare iznosi 5 godina, a primjenjuje se samo ako za konkretni slučaj nije propisan neki drugi rok zastare.

5) Pravni izvor: Zakon o nasljeđivanju („Narodne novine“ broj 48/03., 163/03., 35/05., 127/13., 33/15. i 14/19.)

1. Koji su pravni temelji nasljeđivanja?

Svaku se fizičku osobu može naslijediti, a svaka je osoba sposobna naslijediti ako zakonom nije drukčije određeno. Nasljedno pravo stječete u trenutku ostaviteljeve smrti, na temelju zakona ili na temelju oporuke. Toga se prava možete i odreći.

Naslijediti se može na temelju zakona i na temelju oporuke.

2. Nasljedni redovi?

Prvi nasljedni red su ostaviteljevi potomci i njegov bračni drug (odnosno ostaviteljev izvanbračni drug, ostaviteljev životni partner ili ostaviteljev neformalni životni partner) koji nasljeđuju jednake dijelove.

U drugom nasljednom redu ostavitelja koji nije imao potomke nasljeđuju njegovi roditelji i bračni drug (odnosno ostaviteljev izvanbračni drug, ostaviteljev životni partner ili ostaviteljev neformalni životni partner). U tom slučaju ostaviteljevi roditelji nasljeđuju jednu polovicu ostavine podijeljenu na jednake dijelove, a drugu polovicu nasljeđuje ostaviteljev bračni drug (odnosno ostaviteljev izvanbračni drug, ostaviteljev životni partner ili ostaviteljev neformalni životni partner).

Treći nasljedni red su ostaviteljevi djedovi i bake i njihovi potomci, a četvrti njegovi pradjedovi i prabake. Iza pradjedova i prabaka ostavitelja nasljeđuju njegovi daljnji predci.

3. Tko su zakonski nasljednici?

Zakonski nasljednici su potomci umrlog, posvojčad i njihovi potomci, njegov bračni drug, roditelji, braća i sestre, njegovi djedovi i bake i njihovi potomci i njegovi ostali predci.

Na temelju zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov izvanbračni drug koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim. (Izvanbračnom zajednicom u smislu ovog zakona smatra se životna zajednica neudane žene i neoženjenog muškarca koja je trajala dulje vrijeme, a prestala ostaviteljevom smrću, pod uvjetom da su bile ispunjene pretpostavke koje se traže za valjanost braka).

U pravu nasljeđivanja ostaviteljev životni partner izjednačen je s bračnim drugom, a djeca nad kojom ostavitelj ima partnersku skrb izjednačena su s njegovom djecom. Životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dviju osoba istog spola sklopljena pred nadležnim tijelom u skladu s odredbama posebnog zakona (Zakona o životnom partnerstvu osoba istog spola).

U pravu nasljeđivanja neformalni životni partner izjednačen je s izvanbračnim drugom. Neformalno životno partnerstvo je zajednica obiteljskog života dviju osoba istog spola, koje nisu sklopile životno partnerstvo pred nadležnim tijelom, ako zajednica traje najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.

4. Tko su nužni nasljednici?

Nužni nasljednici su ostaviteljevi potomci, njegova posvojčad i njihovi potomci te njegov bračni drug.

Ostaviteljevi roditelji, posvojitelji i ostali predci nužni su nasljednici samo ako su trajno nesposobni za rad i nemaju nužnih sredstava za život.

5. Vrste oporuka?

1. Privatne oporuke:
 - a) vlastoručna oporuka (oporučitelj je napisao svojom rukom i potpisao)
 - b) pisana oporuka pred svjedocima
2. Javna oporuka
Javnu oporuku na oporučiteljev zahtjev sastavljaju u RH sudac općinskog suda, sudski savjetnik u općinskom sudu ili javni bilježnik, a u inozemstvu konzularni, odnosno diplomatsko-konzularni predstavnik RH (ovlaštena osoba).
3. Oporuka u izvanrednim okolnostima (usmena oporuka)
4. Međunarodna oporuka

6) Pravni izvor: Zakon o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ broj 91/96., 68/98., 137/99., 114/01., 100/04., 107/07., 152/08., 126/10., 55/13., 60/13. i 108/17.)

1. Predmet upisa u zemljišne knjige?

U zemljišne knjige upisuju se stvarna prava na zemljištima, a i druga prava za koja je to posebnim zakonima određeno.

U zemljišne knjige upisuju se i druge činjenice važne za pravni promet za koje je to posebnim zakonima određeno.

U zemljišnu knjigu upisuju se samo pravo vlasništva i ostala stvarna prava na zemljištima, zatim pravo nazadkupa, prvokupa, najma, zakupa, kao i koncesije te ostala prava na zemljištima za koja je to posebnim zakonom dopušteno.

Ograničenja, oročenja i uvjetovanja prava iz ovoga članka upisat će se u zemljišnoj knjizi zabilježbom ograničenja, roka ili uvjeta kojem je pravo podvrgnuto, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

2. Vrste knjižnih upisa.

Knjižni su upisi uknjižba, predbilježba i zabilježba.

Uknjižba je upis kojim se knjižna prava stječu, prenose, ograničuju ili prestaju bez posebnog naknadnog opravdanja.

Predbilježba je upis kojim se knjižna prava stječu, prenose, ograničuju ili prestaju samo pod uvjetom naknadnog opravdanja i u opsegu u kojemu naknadno budu opravdana.

Zabilježba je upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama. Zabilježbom se mogu osnivati određeni pravni učinci kad je to predviđeno zakonom.

3. Predmet zabilježbe?

Zemljišnoknjižne zabilježbe upisuju se:

- kako bi učinile vidljivim osobne odnose, osobito ograničenja glede upravljanja imovinom (npr. maloljetnost, skrbništvo, produženje roditeljskoga prava, otvaranje stečaja i dr.), kao i druge odnose i činjenice određene zakonom, s učinkom da se nitko ne može pozivati na to da za njih nije znao niti morao znati
- kako bi se ostvarili pravni učinci koje zabilježba proizvodi prema odredbama ovoga ili drugih zakona (zabilježba prvenstvenoga reda, otpisa zemljišta, zajedničke hipoteke, otkaza hipotekarnih tražbina, spora, prisilne dražbe, zabrane otuđenja ili opterećenja, obveze zahtijevanja brisanja hipoteke, pridržaja prvenstvenoga reda, zabilježbe određene prema pravilima o ovrsi i osiguranju i dr.).

4. Tko vodi zemljišne knjige?

Zemljišne knjige vode općinski sudovi kao sudovi prvog stupnja.

5. Od čega se sastoji zemljišna knjiga?

Zemljišna knjiga se sastoji od glavne knjige i zbirke isprava.

6. Sastav glavne knjige?

Glavna knjiga sastoji se od zemljišnoknjižnih uložaka.

7. Sadržaj zemljišnoknjižnog uložka?

Zemljišnoknjižni uložak sadrži posjedovnicu (popisni list, list A), vlastovnicu (vlasnički list, list B), teretovnicu (teretni list, list C).

7) Pravni izvor: Zakon o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 111/12., 125/11., 68/13. i 110/15.)

1. Vrste trgovačkih društava?

Javno trgovačko društvo, komanditno društvo, dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću i gospodarsko interesno udruženje.

DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU (d.o.o.) - Društvo s ograničenom odgovornošću najčešći je oblik trgovačkog društva u Hrvatskoj. Društvo s ograničenom odgovornošću trgovačko je društvo u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba ulažu temeljne uloge s kojima sudjeluju u unaprijed ugovorenom temeljnom kapitalu. Temeljni ulogi ne moraju biti jednaki. Nijedan osnivač ne može pri osnivanju preuzeti više temeljnih uloga, ali ih kasnije može steći. Poslovni udjeli ne mogu se izraziti u vrijednosnim papirima.

DIONIČKO DRUŠTVO (d.d.) - Dioničko društvo je trgovačko društvo kapitala u kojemu članovi (dioničari) sudjeluju s ulozima u temeljnom kapitalu podijeljenom na dionice. Dioničko društvo može osnovati i samo jedna osoba, odnosno društvo može imati i samo jednog dioničara. Dioničko društvo je pravna osoba koja pravnu osobnost stječe upisom u sudski registar. Društvo odgovara za svoje obveze svom svojom imovinom. Dioničari ne odgovaraju za obveze društva. Temeljni akt dioničkog društva je statut. Njime se uređuje unutarnji ustroj društva.

JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO (j.t.d.) - Javno trgovačko društvo jest trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, a svaki član društva odgovara vjerovnicima društva neograničeno i solidarno

cijelom svojom imovinom. Član društva ne može bez suglasnosti ostalih članova raspolagati svojim udjelom u društvu.

KOMANDITNO DRUŠTVO (k.d.) - Komanditno je društvo trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, od kojih najmanje jedna odgovara za obveze društva neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom (komplementar), a najmanje jedna odgovara za obveze društva samo do iznosa određenog imovinskog uloga u društvo (komanditor).

GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE je trgovačko društvo sa svojstvom pravne osobe koje osnivaju dvije ili više naravnih i pravnih osoba u svrhu olakšanja i promicanja obavljanja gospodarskih djelatnosti njegovih članova, da bi poboljšali ili povećale njihov učinak, ali i tako da ono za sebe ne stječe dobit.

Javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje su društva osoba, a dioničko društvo i društvo s ograničenom odgovornošću su društva kapitala.

2. Koja su tijela društva kapitala?

Uprava koja se sastoji od jedne ili više osoba (direktori). Ako ih je više, imenuje se predsjednik.

Nadzorni odbor koji bira glavna skupština.

Glavna skupština.

8) Pravni izvor: Stečajni zakon („Narodne novine“ broj 71/15. i 104/17.)

1. Tko su stranke u stečajnom postupku?

Stečajni dužnik.

Riječ je o izvanparničnom postupku i stečajni dužnik je jedina stranka u postupku.

2. Koja tijela sudjeluju u provođenju predstečajnog postupka?

Tijela predstečajnog postupka su sud i povjerenik.

3. Koja su tijela stečajnog postupka?

Sud, stečajni upravitelj, odbor vjerovnika i skupština vjerovnika.

U provođenju stečajnoga postupka osim suda sudjeluju i tzv. izvansudska tijela (stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika). Potrebno je spomenuti i Financijsku agenciju (FINA) koja nije tijelo stečajnog postupka, ali ima određene ovlasti u tijeku stečajnoga postupka. FINA provodi prodaju nekretnina na kojima postoje razlučna prava elektroničkom javnom dražbom.

9) Pravni izvor: Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 123/08., 57/11., 25/13., 89/14. i 70/19.)

1. Tko su stranke u parničnom postupku?

Stranke u postupku su tužitelj i tuženik.

Stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba, ali i oblici udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost ali im sud rješenjem priznaje svojstvo stranke.

2. Koje vrste podnesaka postoje u parničnom postupku?

Vrste podnesaka: tužba, odgovor na tužbu, žalba, odgovor na žalbu, revizija, prijedlog za ponavljanje postupka, prijedlog za povrat u prijašnje stanje, prijedlog za osiguranje dokaza, drugi prijedlozi i izjave.

3. Vrste sudskih odluka?

Prema obliku sudskih odluka razlikuju se presude i rješenja.

Meritorne odluke su odluke o osnovanosti tužbenog zahtjeva glede glavne stvari i sporednih traženja (čl. 186. st. 1. ZPP-a). O tome sud u pravilu odlučuje presudom (čl. 129. st. 2. ZPP-a), s iznimkom u postupku zbog smetanja posjeda (čl. 443. st. 4. ZPP-a), kada odlučuje rješenjem.

Iznimka postoji i u postupku izdavanja platnog naloga kad se odluka o prihvaćanju tužbenog zahtjeva donosi u obliku platnog naloga (čl. 129. st. 4., čl. 448. ZPP-a). Odluka o troškovima u presudi smatra se rješenjem (čl. 129. st. 5. ZPP-a) pa u situaciji kad se tužbeni zahtjev svede samo na zahtjev za naknadu parničnih troškova, odluka o tom zahtjevu donosi se u obliku rješenja.

Jednako vrijedi i za odluke koje se donose u povodu žalbe kojom se pobija samo odluka o troškovima sadržana u presudi, kada se odluka donosi u obliku rješenja (čl. 167. st. 1. ZPP-a). Rješenjem se odlučuje i o dopunskoj odluci o troškovima postupka kad se prijedlog za dopunu odnosi samo na troškove (čl. 340. st. 4., 347. ZPP-a).

Meritorne odluke u postupku u povodu pravnih lijekova u pravilu se donose u obliku presuda (presudom odlučuje drugostupanjski sud kad odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje prvostupanjsku presudu – čl. 368., 373.a ZPP-a, kad preinačuje prvostupanjsku presudu - čl. 373., 373.a ZPP-a, jednako i revizijski sud – čl. 393., 395. st. 1. ZPP-a).

Međutim, odlučujući o pravnim lijekovima i žalbeni i revizijski sud će rješenjem ukinuti pobijanu presudu i predmet vratiti na ponovno suđenje, odnosno odbaciti tužbu (čl. 369., 370., 394., 395. st. 2., 396. ZPP-a).

Odluku o osnovanosti prijedloga za ponavljanje postupka sud donosi rješenjem (čl. 427. ZPP-a).

Značenje meritorne odluke imaju i rješenja o naknadi putnih troškova i troškova za prehranu i prenoćište te naknadu izmakle zarade svjedocima (čl. 249. st. 1.), vještacima (čl. 256. st. 1.), tumačima (čl. 263.) i trećima u vezi s podnošenjem isprava (čl. 234. st. 6.), kao i o nagradi vještaku i tumaču (čl. 256. st. 1., 263.).

Meritornim rješenjem odlučuje se i o prihvaćanju zahtjeva za polaganje računa, za podnošenje pregleda imovine i obveza ili za davanje podataka istaknutih u stupnjevitom tužbi (čl. 186.b, 325.a). Meritorna su rješenja o izricanju novčane kazne sudionicima u postupku (čl. 10., 110., 318., 248. st. 1. i 2., 255., 263.), kao i o akterskoj kauciji (čl. 82. - 84. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima).

Meritorna rješenja su i drugostupanjska rješenja u povodu pravnih lijekova protiv meritornih prvostupanjskih rješenja.

O procesnim pitanjima sud odlučuje rješenjem, a nikada presudom.

Kad ne odlučuje presudom, sud odlučuje rješenjem (čl. 129. st. 3. ZPP-a).

Procesna su rješenja: kojim se obustavlja parnični postupak kad je utvrđeno da postupak treba provesti po pravilima izvanparničnog postupka (čl. 19. ZPP-a); kojim se sud oglašava nenadležnim (čl. 21. st. 1. ZPP-a); kojim se odbija sudjelovanje umješaka (čl. 207. st. 2. ZPP-a); kojim se utvrđuje ili određuje prekid postupka (čl. 212., 213. ZPP-a); o zastoju i obustavi postupka (čl. 215.a, 215.b ZPP-a); rješenja o odbacivanju tužbe (čl. 182., 288., 301. ZPP-a); o povlačenju tužbe (čl. 193. ZPP-a); o odbacivanju pravnih lijekova (žalbe, revizije) protiv presuda (čl. 358., 366., 367., 389., 392. ZPP-a); rješenja o upravljanju postupkom itd.

4. Koje vrste presuda može donijeti sud?

Presuda na temelju odricanja, presuda na temelju priznanja, presuda zbog izostanka, presuda zbog ogluhe, djelomična presuda, međupresuda, presuda kojom se tužbeni zahtjev odbija, presuda bez održavanja rasprave, presuda, dopunska presuda.

5. Kada će sud izvesti dokaz vještačenjem?

Sud će izvesti dokaz vještačenjem kad je radi utvrđivanja ili razjašnjenja kakve činjenice potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže.

6. Tako predlaže osobu vještaka?

Osobu vještaka predlaže stranka ili sud kada se protivna stranka protivi predloženoj osobi vještaka i sud ako ocijeni da se radi o složenom vještačenju ili da bi se stranke spriječile da raspolažu zahtjevima kojima ne bi mogle raspolažati.

7. Kome se povjerava vještačenje?

U pravilu jednom vještaku, a kad ocijeni da je vještačenje složeno može odrediti dva ili više vještaka, ili stručnoj ustanovi (bolnici, kemijskom laboratoriju, fakultetu i dr.) ili posebnoj ustanovi za posebne vrste vještačenja.

8. Može li vještak može biti izuzet od vještačenja i kada?

Iz istih razloga kao i sudac, u zahtjevu mora navesti razloge na kojima temelji svoj zahtjev za izuzeće (čl. 71.-76. ZPP-a).

9. Tko odlučuje o zahtjevu za izuzeće vještaka?

Odlučuje sud (sudac zamoljenog suda odnosno predsjednik vijeća) rješenjem na koje nema pravo žalbe ako se zahtjev prihvati a ako se ne prihvati nema pravo na posebnu žalbu.

10. Kada će sud kazniti vještaka?

Ako ne dođe na ročište a izostanak ne opravda, ako bez opravdanog razloga odbije vještačiti, ako nalaz i mišljenje bez opravdanog razloga ne podnese u roku koji mu je sud odredio.

11. Na koje troškove vještak ima pravo?

- a) na naknadu putnih troškova
- b) troškova za prenoćište i prehranu
- c) naknadu izmakle zarade
- d) troškove vještačenja
- e) nagradu za obavljeno vještačenje.

10) Pravni izvor: Ovršni zakon („Narodne novine“ broj 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, dalje: OZ)

1. Tko su stranke u ovršnom postupku?

Izraz »stranka« označava ovrhovoditelja i ovršenika, te predlagatelja osiguranja i protivnika osiguranja.

2. Što je predmet ovrhe?

Predmet ovrhe i osiguranja su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine ili njezina osiguranja.

3. Što su sredstva ovrhe?

Sredstva ovrhe i osiguranja su ovršne radnje, odnosno radnje osiguranja ili sustav takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno ostvaruje ili osigurava.

4. Vrste odluka u ovršnom postupku?

Odluke u ovršnom postupku i postupku osiguranja donose se u obliku rješenja ili zaključka.

Protiv rješenja donesenoga u prvom stupnju može se izjaviti žalba, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Zaključkom sud izdaje nalog sudskom ovršitelju ili Agenciji za provedbu pojedinih radnji te odlučuje o upravljanju postupkom i o drugim pitanjima kad je to izrijekom predviđeno ovim Zakonom.

Protiv zaključka nije dopušten pravni lijek.

11) Pravni izvor: Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09.)

1. Što se smatra upravnom stvari?

Upravnom stvari smatra se svaka stvar o kojoj javnopravno tijelo u upravnom postupku rješava o pravima, obvezama ili pravnim interesima fizičke ili pravne osobe ili drugih stranaka neposredno primjenjujući zakone, druge propise i opće akte kojima se uređuje odgovarajuće upravno područje.

Upravnom stvari smatra se i svaka stvar koja je zakonom određena kao upravna stvar.

2. Tko su stranke u upravnom postupku i na koji način se može naknadno priznati položaj stranke u upravnom postupku?

Stranka u upravnom postupku je fizička ili pravna osoba na zahtjev koje je pokrenut postupak, protiv koje se vodi postupak ili koja radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo sudjelovati u postupku.

Stranka može biti i tijelo državne uprave te drugo državno tijelo, tijelo jedinila lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili drugo javnopravno tijelo koje nema pravnu osobnost te njihova područna jedinica, odnosno podružnica ili skupina osoba povezanih zajedničkim interesom, ako može biti nositelj prava, odnosno obveza o kojima se rješava.

Ako u tijeku postupka osoba koja do tada nije sudjelovala u postupka traži da joj se prizna svojstvo stranke u tom postupku, službena osoba ispitati će njezino pravo da kao stranka sudjeluje u postupku i o tome donijeti rješenje. Žalba protiv tog rješenja ne zaustavlja tijek postupka.

3. Kada se provodi vještačenje u upravnom postupku?

Kad je za utvrđivanje ili ocjenu određene činjenice koja je bitna za rješavanje upravne stvari potrebno posebno stručno znanje kojim službena osoba ne raspolaže, dokaz se može izvesti vještačenjem.

Službena osoba određuje vještačenje po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke. Za vještaka će se zaključkom odrediti osoba koja je odgovarajuće struke, a ovlaštena je za davanje mišljenja o pitanjima odgovarajuće struke ili osoba registrirana za vještačenje. Ako takvih osoba nema, za vještaka se može odrediti i druga osoba koja ima odgovarajuću stručnost potrebnu za vještačenje. Stranke će se uvijek prethodno saslušati o osobi vještaka.

Ako bi troškovi izvođenja dokaza vještačenjem bili nerazmjerni vrijednosti predmeta, o upravnoj stvari može se riješiti i na temelju drugih dokaza, bez vještačenja.

Za vještaka se ne može odrediti osoba koja ne može biti svjedok.

4. Na koji način se provodi vještačenje u upravnom postupku?

Vještačenje se može obaviti na usmenoj raspravi. Vještaku se može naložiti i obavljanje vještačenja izvan usmene rasprave, u kojem će se slučaju vještaku odrediti da nalaz i mišljenje dostavi u pisanom obliku u primjerenom roku te da na usmenoj raspravi obrazloži svoj nalaz i mišljenje.

Prije početka vještačenja vještaka treba upozoriti da je dužan predmet vještačenja brižljivo razmotriti i u svojem nalazu točno navesti što zapazi i utvrdi te svoje obrazloženo mišljenje iznijeti nepristrano i u skladu s pravilima struke, odnosno vještine.

Kad se vještačenje ne obavlja na usmenoj raspravi, službena osoba odredit će vještaku predmet vještačenja, odnosno osobe ili stvari koje treba razmotriti i u kojem pogledu.

Kad vještak izloži svoj nalaz i mišljenje, službena osoba i stranke mogu mu postavljati pitanje i tražiti objašnjenja o izloženom nalazu i mišljenju.

Kad je određeno više vještaka, oni mogu svoj nalaz i mišljenje dati zajednički. Ako se ne slažu, svaki će od njih odvojeno izložiti svoj nalaz i mišljenje.

Ako nalaz, odnosno mišljenje vještaka nisu jasni ili potpuni, ako se nalazi i mišljenja dvaju ili više vještaka bitno razlikuju, ako mišljenje vještaka nije dovoljno obrazloženo ili se pojavi osnovana sumnja u točnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ni ponovnim saslušanjem vještaka, ponovit će se vještačenje s drugim vještacima, a može se zatražiti i mišljenje znanstvene ili stručne ustanove.

Mišljenje znanstvene ili stručne ustanove može se tražiti i onda kad se zbog složenosti slučaja ili radi potrebe obavljanja analize može opravdano pretpostaviti da će se na taj način doći do točnijeg mišljenja.

5. Kad se u upravnom postupku odlučuje zaključkom?

Zaključkom se odlučuje o postupovnim pitanjima ako Zakonom o općem upravnom postupku nije propisano donošenje rješenja.

Zaključak donosi službena osoba koja obavlja radnju u postupku pri kojoj se postavilo pitanje koje je predmet zaključka.

Kad se nalaže izvršenje neke radnje, zaključkom će se odrediti rok u kojem se ta radnja treba obaviti.

Zaključak se priopćava usmeno. Zaključak se izdaje u pisanom obliku kad stranka to zatraži ili je to nužno radi pravilnog vođenja postupka.

Protiv zaključka ne može se izjaviti žalba. Zaključak se može pobijati žalbom protiv rješenja kojim se rješava o upravnoj stvari.

6. Kad se u upravnom postupku odlučuje rješenjem te od čega se sastoji rješenje u upravnom postupku?

U upravnom postupku se odlučuje rješenjem kada se odlučuje o upravnoj stvari.

Sukladno zakonu, akt kojim se odlučuje o upravnoj stvari može imati i drugi naziv.

Rješenje se sastoji od zaglavlja, uvoda, izreke, obrazloženja, upute o pravnom lijeku, potpisa službene osobe i otiska službenog pečata javnopravnog tijela.

Uvod sadržava naziv javnopravnog tijela koje je rješenje donijelo, propis o nadležnosti, osobno ime, odnosno naziv stranke i osoba ovlaštenih za zastupanje, kratku oznaku predmeta postupka te naznaku je li postupak pokrenut po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke. Uvod sadržava i naznaku da su rješenje donijela dva javnopravna tijela ili više njih ili da je rješenje doneseno u ponovljenom postupku ili po presudi suda nadležnog za upravne sporove ili uz suglasnost, potvrdu ili po pribavljenom mišljenju drugog tijela. Kad je upravnu stvar riješilo kolegijalno tijelo, navodi se dan sjednice na kojoj je stvar riješena.

Izreka sadržava odluku o upravnoj stvari. Izreka mora biti kratka i određena. Kad odluka sadržava rok, uvjet, namet, pridržaj opoziva ili obvezu sklapanja upravnog ugovora, to treba biti sadržano u izreci.

Izreka se može podijeliti u više točaka. Troškovi postupka utvrđuju se u posebnoj točki izreke, kao i to da žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Obrazloženje sadržava kratko izlaganje zahtjeva stranke, utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni pojedinih dokaza, razloge zbog kojih nije usvojen koji od zahtjeva stranaka, razloge donošenja zaključaka u tijeku postupka te propisi na temelju kojih je riješena upravna stvar. Kad žalba ne odgađa izvršenje rješenja, obrazloženje sadržava i pozivanje na zakon koji to propisuje.

Uputom o pravnom lijeku stranka se obavještava može li protiv rješenja izjaviti žalbu ili pokrenuti upravni spor, kojem tijelu, u kojem roku i na koji način.

12) Pravni izvor: Zakon o upravnim sporovima („Narodne novine“ broj 20/10., 143/12., 152/14., 94/16. 29/17.)

1. Što je predmet upravnog spora?

Predmet upravnog spora jesu:

1. ocjena zakonitosti pojedinačne odluke kojom je javnopravno tijelo odlučilo o pravu, obvezi ili pravnom interesu stranke u upravnoj stvari (upravni akt) protiv koje nije dopušteno izjaviti redoviti pravni lijek,
2. ocjena zakonitosti postupanja javnopravnog tijela iz područja upravnog prava kojim je povrijeđeno pravo, obveza ili pravni interes stranke protiv kojeg nije dopušteno izjaviti redoviti pravni lijek,
3. ocjena zakonitosti propuštanja javnopravnog tijela iz područja upravnog prava da u zakonom propisanom roku odluči o pravu, obvezi ili pravnom interesu ili redovitom pravnom lijeku stranke odnosno da postupi prema propisu,
4. ocjena zakonitosti sklapanja, raskidanja i izvršavanja upravnog ugovora.

Predmet upravnog spora je i ocjena zakonitosti općeg akta jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koja ima javnu ovlast i pravne osobe koja obavlja javnu službu.

2. Iznimke od vođenja upravnog spora?

Upravni spor ne može se voditi u stvarima u kojima je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora.

Upravni spor ne može se voditi o pravilnosti pojedinačne odluke donesene primjenom slobodne ocjene javnopravnog tijela, ali se može voditi o zakonitosti takve odluke, granicama ovlasti i svrsi radi koje je ovlast dana.

Upravni spor ne može se voditi protiv postupovne odluke javnopravnog tijela, već se takva odluka može pobijati tužbom protiv odluke o glavnoj stvari, ako zakonom nije drugačije propisano.

3. Tko su stranke u upravnom sporu?

Stranke u sporu su tužitelj, tuženik i zainteresirana osoba.

4. Tko može biti tužitelj, a tko tuženik u upravnom sporu?

Tužitelj je fizička ili pravna osoba koja smatra da su joj prava i pravni interesi povrijeđeni pojedinačnom odlukom, postupanjem javnopravnog tijela, odnosno propuštanjem donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku i sklapanjem, raskidanjem ili izvršavanjem upravnog ugovora.

Tužitelj može biti osoba koja nema pravne osobnosti ili skupina osoba ako su pojedinačnom odlukom ili postupanjem javnopravnog tijela povrijeđena njihova prava i pravni interesi.

Tužitelj može biti javnopravno tijelo koje je sudjelovalo ili je trebalo sudjelovati u donošenju odluke, postupanju ili sklapanju upravnog ugovora.

Tužitelj može biti i državno tijelo ovlašteno zakonom.

Tuženik je javnopravno tijelo koje je donijelo ili propustilo donijeti pojedinačnu odluku, postupilo ili propustilo postupiti, odnosno koje je stranka upravnog ugovora.

5. Tko je zainteresirana osoba u upravnom sporu i kako se ista uključuje u upravni spor?

Zainteresirana osoba je svaka osoba kojoj bi poništavanje, izmjena ili donošenje pojedinačne odluke, postupanje ili propuštanje postupanja javnopravnog tijela, odnosno sklapanje, raskid ili izvršavanje upravnog ugovora povrijedilo njezino pravo ili pravni interes.

Zainteresirana osoba je i javnopravno tijelo koje smatra da sudska odluka može imati učinak na prava i pravne interese koje to javnopravno tijelo štiti na temelju zakona.

Sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke pozvati zainteresiranu osobu da sudjeluje u sporu.

Zainteresirana osoba može se uključiti u spor u svakom trenutku.

Sud će bez odgode obavijestiti sve stranke o uključivanju zainteresirane osobe u spor.

6. Kada sud u upravnom sporu odlučuje presudom, a kada rješenjem?

O tužbenom zahtjevu koji se odnosi na glavnu stvar i sporedna traženja sud odlučuje presudom.

Presuda se donosi i objavljuje u ime Republike Hrvatske.

Sud presudu donosi prema slobodnom uvjerenju te na temelju razmatranja svih pravnih i činjeničnih pitanja.

Presuda se može temeljiti samo na činjenicama i dokazima o kojima je strankama dana mogućnost izjašnjavanja.

O postupovnim pitanjima sud odlučuje rješenjem.

Rješenja koja se odnose na upravljanje postupkom donosi sudac kojem je predmet dodijeljen u rad.

Rješenja koja se donose na raspravi objavljuje sudac kojem je predmet dodijeljen u rad.

Rješenje objavljeno na raspravi prema strankama ima učinak od trenutka objave. Rješenje doneseno izvan rasprave sud će strankama dostaviti pisanim ili elektroničkim putem. Rješenje u pisanom ili elektroničkom obliku prema strankama ima učinak od trenutka uredne dostave.

Pisani otpravak rješenja sadržava uvod i izreku. Rješenje mora biti obrazloženo ako se njime odbija prijedlog stranke ili ako se njime rješava o suprotnim prijedlozima stranaka, a može biti obrazloženo kad sud to smatra potrebnim. Ako je protiv rješenja dopuštena žalba, pisani otpravak rješenja mora sadržavati i uputu o pravnom lijeku.